



**BUTTONARIUM**  
OGÓLNOPOLSKA  
@ KOLEKCJA GUZIKÓW

[www.buttonarium.eu](http://www.buttonarium.eu)

Karta katalogowa guzika btrm007502



## Dane szczegółowe

Właściciel: **grzecho3**  
Kraj: **UK**  
Okres historyczny: **brak danych**  
Znaleziono: **Polska**  
Materiał awersu: **mosiądz**  
Materiał rewersu: **g.jednorodny**  
Wykończenie: **srebrzony**  
Sygnowanie: **FIRMIN**  
Wytwórca: **FIRMIN (London, Birmigham)**  
Średnica: **27.0 mm**  
Typ uszka: **drut**  
Rant: **●--|**  
Profil: **| - jednowarstwowy, płaski**

## Występujące elementy

### Przeznaczenie

- szlachecki

Ostatnia aktualizacja: **2017-10-27 19:41**

Plik wygenerowano ze strony [www.buttonarium.eu](http://www.buttonarium.eu) 2024.07.17

# Opis guzika btrm007502

## Brytyjski guzik liberyjny z herbem

© [buttonarium.eu](http://buttonarium.eu)

**Awers** przedstawia niezidentyfikowany herb szlachecki w postaci zbrojnego ramienia z mieczem typu tureckiego.

**Rewers** sygnowany: FIRMIN & SONS 13 CONDUIT ST. LONDON.

**Guzik znaleziono** na terenie Polski.

### Przeznaczenie i datowanie

Guziki tego typu były noszone przy niektórych rodzajach liberii. Z polskiej dziewiętnastowiecznej literatury wiadomo, że różnego rodzaju liberie były noszone m.in. przez: *pacholików, hajduków, pajuków, kozaków, lokai, masztalerzów, forysiów, furmanów*<sup>[1]</sup>. Służba, która nosiła liberie oraz rodzaj przeznaczonych dla nich ubiorów zależał od wielu różnych czynników: zasadności, aktualnej mody, zasobności i upodobań danej rodziny itp. *Liberya. Dwojaka pospolicie bywała: codzienna i paradna; w tej ostatniej mianowicie przesadzano się aż do największych zbytków, to na sukna przednie, to na burty, szamerowania, galony*<sup>[1]</sup>.

Można przypuszczać, że guziki liberyjne zdobiły głównie liberie paradne reprezentacyjnej służby dworskiej.

Guziki liberyjne występowały w kilku podstawowych rodzajach:

- guziki z herbem wraz z różnymi jego elementami: zawołaniem, klejnotem, koroną rangową, tarczą herbową, godłem, orderem, dewizą oraz trzymaczami;
- guziki z samym godłem heraldycznym;
- guziki z inicjałem/inicjałami z koroną lub bez korony rangowej;
- guziki z samą koroną rangową.

Z ogłoszeń zamieszczanych w polskiej dziewiętnastowiecznej prasie wynika, że więksi producenci posiadali gotowe sztance do produkcji niektórych rodzajów guzików liberyjnych (z inicjałem, z inicjałem wraz z koroną szlachecką lub z samą koroną rangową) i były one dostępne w ciągłej sprzedaży. Inicjały na guzikach miały różny krój i stylizację i było to zależne m.in. od mody, czy inwencji danego rytownika.

Guziki liberyjne były zamawiane najprawdopodobniej przez krawca, któremu zlecono uszycie liberii. Najczęściej zamawiał je u najbliższego wytwórcy, ale spotykane są polskie guziki liberyjne, które zostały wyprodukowane aż w Paryżu, Wiedniu czy Sankt Petersburgu.

W Europie piękne liberie paradne zdobione efektownymi i cennymi guzikami zaczęły być modne w II połowie XVIII wieku, a w XIX wieku były już stosunkowo popularne. Postęp techniczny spowodował obniżkę cen guzików, co wpłynęło na większą ich dostępność. Liberie były w powszechnym użytku do wybuchu I wojny światowej, a gdzieś tam aż do wybuchu II wojny.

Do czasów współczesnych liberie przetrwały w renomowanych hotelach, kasynach, klubach itp.

### Ciekawostka

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, wraz z uchwaleniem *Konstytucji Marcowej z 1921 roku* Państwo Polskie przestało uznawać tytuły arystokratyczne, co nie przeszkodziło w dalszym używaniu liberii z odpowiednimi guzikami. Po zakończeniu II wojny światowej, z powodu zmian ustrojowych, które nastąpiły w Polsce, nie honorowano żadnych tytułów szlacheckich. Dawne majątki zostały upaństwowione, ostatecznie zakończyła się era pałaców (większość zamieniła się w ruinę), służby dworskiej, liberii i oczywiście guzików liberyjnych.

### Źródła



[Podobne guziki na stronie Buttonarium Polska](#)



<sup>[1]</sup> [Gołębiowski Ł. - Ubiory w Polsce od najdawniejszych czasów aż do chwil obecnych, Warszawa 1830](#)



[GUZIKI LIBERYJNE KATALOG, Elbląg 1988](#)



[Zajchowski Zb. - Guziki herbowe . cz.1, Elbląg 2008](#)



[Zajchowski Zb. - Guziki herbowe . cz.2, Elbląg 2013](#)

### Słowniczek



[Wikipedia.pl - Blazonowanie](#)



[Wikipedia.pl - Dewiza herbowa](#)



[Wikipedia.pl - Figura heraldyczna](#)



[Wikipedia.pl - Godło](#)



[Wikipedia.pl - Hełm heraldyczny](#)



[Wikipedia.pl - Heraldyka](#)



[Wikipedia.pl - Heraldyka polska](#)



[Wikipedia.pl - Herb](#)



[Wikipedia.pl - Herb szlachecki](#)

-  [Wikipedia.pl - Herb szlachecki \(lista herbów\)](#)
-  [Wikipedia.pl - Herbarz \(heraldyka\)](#)
-  [Wikipedia.pl - Herbowni](#)
-  [Wikipedia.pl - Herby szlachty polskiej \(galeria\)](#)
-  [Wikipedia.pl - Inicjał](#)
-  [Wikipedia.pl - Klejnot herbowy](#)
-  [Wikipedia.pl - Korona rangowa](#)
-  [Wikipedia.pl - Labry \(heraldyka\)](#)
-  [Wikipedia.pl - Liberia \(ubiór\)](#)
-  [Wikipedia.pl - Monogram](#)
-  [Wikipedia.pl - Order herbowy](#)
-  [Wikipedia.pl - Postument heraldyczny](#)
-  [Wikipedia.pl - Szlachta](#)
-  [Wikipedia.pl - Szlachta w Polsce](#)
-  [Wikipedia.pl - Trzymacze heraldyczne](#)
-  [Wikipedia.pl - Tynktura \(heraldyka\)](#)
-  [Wikipedia.pl - Zawołanie](#)

## Wytwórca: FIRMIN (London, Birmigham)

**FIRMIN**, angielska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, założona w 1655 roku<sup>[1]</sup>. Spółka ta posiadała co najmniej 15 adresów pod którymi produkowano guziki.

### Sygnatury i datowanie

Samuel Firmin (S. F.); w okolicach Somerset House - od lat 70-tych do początku lat 90-tych XVIII wieku

Samuel Firmin, Strand. London. 1793-1796

Firmin & Westall. 1797-1799

Firmin & Co. około 1800-1811

Firmin, Philip, 1812

Firmin & Langdale, 1815-1823

Firmin & Sons, 1824

Firmin, Robert, 1826

Firmin & King, 1838

Firmin & Sons, 1839

Firmin, Philip & Samuel. 1841

Firmin & Sons. W początku lat 50-tych XIX wieku do roku 1875

Firmin & Sons Ltd. 1875 (od 1882 roku firma jest głównie ulokowana w Birmigham)

Firmin & Sons Ltd. St. Martin's Lane. London, 1894

### Uzupełnić tę sekcję o dane ze strony:

- [ukdfd.co.uk](http://ukdfd.co.uk) - **BUTTON MAKERS AND THEIR BACKMARKS**

### Aktualny adres firmy

Firmin & Sons Limited, Firmin House, 82-86 New Town Row, Birmingham, B6 4HU.

### Ciekawostki

Firma jest producentem insygniów, guzików i innych akcesoriów dla Królowej Elżbiety II oraz dla Księcia Edynburga Filipa.

Firma jest wytwórcą guzików królewskich dla wszystkich monarchów brytyjskich począwszy od Jerzego II Hanowerskiego (okres panowania - 1727-1760).

### Wnioski na podstawie guzików występujących w Buttonarium

Firma produkowała głównie brytyjskie guziki wojskowe oraz liberyjne, ale też guziki dla armii egipskiej, kanadyjskiej, firm amerykańskich, a w okresie II wojny światowej wyprodukowała też guziki na potrzeby Polskich Sił Zbrojnych stacjonujących w Anglii.

### Źródła

-  <sup>[1]</sup> [www.firminhouse.com](http://www.firminhouse.com) - **FIRMIN House**
-  [www.oldcopper.org](http://www.oldcopper.org) - **Button Badge Makers**
-  [www.oldcopper.org](http://www.oldcopper.org) - **Buttonmakers Birmingham**
-  [www.angelfire.com](http://www.angelfire.com) - **Diana's Buttons - British Button Backmarks**
-  [Polskie guziki wojskowe w XX wieku - Katalog z wystawy, Elbląg 1988](#)

Przy opracowaniu opisu wykorzystano informacje od użytkowników oraz wnioski z analizy guzików w Buttonarium.

*Jeśli chciałbyś coś dodać do tego opisu, to napisz poniżej komentarz. **Nie zapomnij podać źródeł tych informacji.***

Ostatnia aktualizacja: **2017-11-15 21:39**

Plik wygenerowano ze strony [www.buttonarium.eu](http://www.buttonarium.eu) 2024.07.17